

Tomášovské novinky

02

Nariadenie obce

Daňová povinnosť
- náhradný termín

03

Pandémia

Podpora
podnikateľom

04

Podporený projekt

Rekonštrukcia
pamätníka SNP

07

Aktivity

Ako pracujeme
s deťmi

08

Sčítanie

Ako s asistovaným
sčítaním?

Vážení spoluobčania,

máme za sebou 14 ťažkých mesiacov boja so zákerným vírusom. Sprvu nenápadný, no neskôr veľmi nebezpečný koronavírus COVID-19 sa u nás udomácnil a nechce sa mu preč. Po mesiacoch obmedzení, testovania a očkovania začíname vidieť svetlo na konci tunela. Nádej na zlepšenie situácie ide ruka v ruku so zlepšujúcim sa počasím.

Po dlhej zasneženej zime prišla k nám pani Jar a so sebou priniesla usmievavé slniečko. Každé ráno, keď sa zobudím, otvorím okno a pocítim peknú a príjemnú vôňu jari. Keď idem do práce, vidím pučiace stromy a rozkvitnuté sedmokrásy, fialky... Spolu s prírodou sa prebúdzajú zvieratá a prileteli aj vtáky z teplých krajín. Usilovne všetičky vyletujú zo svojich úľov a poletujú z kvetu na kvet. Na stromoch spievajú sláviky a deti sa vonku hrajú. Ľudia na jar majú veľa práce. V každej

záhrade sa usilovne pracuje. Nedočkaví poľnohospodári chystajú pôdu na jarnú sejbu, hoci ešte stále hrozia jarné mrazy. Stromy sa začali obliekať do zelených plášťov. A ja sa teším, že k nám prišla pani Jar. Ako je len teraz všade okolo nás krásne.

Pevne verím, že nás čakajú týždne pozvoľného uvoľňovania opatrení a návrat do normálu. Pevne verím, že sa opäť budeme môcť bez obáv spolu stretávať a že obnovený sociálny kontakt zlepši všetkým pochmúrnú náladu. Napriek tomu budme aj naďalej obozretní a neriskujeme zbytočne. Dodržiavajme už zaužívané hygienické pravidlá a vyhýbajme sa miestam, kde sa môžeme COVIDOM nakaziť.

S prianím pevného zdravia

Ing. Ján Mičuda,
starosta obce Tomášovce

UDIALO SA V OBCE

ROK 2021

- úmrtie Jozef Ogorek vo veku 74 rokov – 04.01.2021
- narodenie Sonička Vrábelová – január 2021
- úmrtie Ján Mališ vo veku 58 rokov – 18.01.2021
- [testovanie 23.01.2021 - 591 testovaných, 3 pozitívni](#)
- **76. výročie oslobodenia obce - kladenie vencov 25.01.2021**
- úmrtie František Kuruc vo veku 68 rokov – 01.02.2021
- [testovanie 06.02.2021 - 481 testovaných, 2 pozitívni](#)
- úmrtie Peter Pašák vo veku 41 rokov – 15.02.2021
- zasadnutie obecného zastupiteľstva – 18.02.2021
- [testovanie 20.02.2021 - 445 obyvateľov, 3 pozitívni](#)
- [testovanie 23.02.2021 181 testovaných, 0 pozitívnych](#)
- zasadnutie obecného zastupiteľstva – 03.03.2021
- [testovanie 5.3.2021 - 406 testovaných, 0 pozitívnych](#)
- **obec distribuuje respirátory FFP2 pre všetkých občanov obce s trvalým pobytom**
- [testovanie 12.03.2021 - 362 testovaných, 0 pozitívnych](#)
- úmrtie Juraj Mideľka vo veku 81 rokov – 15.03.2021
- [testovanie 19.03.2021 - 397 testovaných, 9 pozitívnych](#)
- **zhorelo bocianie hniezdo na železničnej ulici, bol nutný zásah hasičov - 20.03.2021**
- úmrtie Mirislava Žilková, rodená Sarvašová vo veku 44 rokov – 20.03.2021
- [testovanie 26.03.2021 - 380 testovaných, 7 pozitívnych](#)
- [testovanie 01.04.2021 - 335 testovaných, 3 pozitívni](#)
- úmrtie Irena Odzganová vo veku 84 rokov – 02.04.2021
- úmrtie Peter Vilhan vo veku 46 rokov – 06.04.2021
- [testovanie 09.04.2021 - 303 testovaných, 1 pozitívny](#)
- [testovanie 16.04.2021 - 307 testovaných, 0 pozitívnych](#)
- [testovanie 23.04.2021 - 291 testovaných, 1 pozitívny](#)
- zasadnutie obecného zastupiteľstva – 28.04.2021

Automatická závlaha na futbalovom ihrisku je realitou

V mesiaci apríl sa nám konečne podarila zrealizovať plnoautomatická závlaha na futbalovom ihrisku. S finančnou podporou Obce Tomášovce vo výške 8.100,- EUR zrealizovala firma „Peter Tomašovič – AquaTOM“ stavebné práce na projekt „Zavlažovací systém na futbalové ihrisko

v Tomášovciach“. Veľkou mierou prispeli k realizácii predseda TJ Slovan Tomášovce Dominik Badinka, zamestnanci obecného úradu ako aj funkcionári a futbalisti TJ Slovan Tomášovce. Za odvedenú prácu patrí všetkým poďakovanie.

Ing. Ján Mičuda, starosta

Náhradný termín pre občanov – daňovníkov na splnenie si daňových povinností

Vážení občania,

Upozorňujem Vás na ustanovenia zákona o dani z nehnuteľností a všeobecne záväzného nariadenia obce Tomášovce č. 2/2019 doplneného a zmeneného všeobecne záväzným nariadením obce Tomášovce č. 1/2020 o dani z nehnuteľností, miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a o podmienkach určovania a vyberania daní a miestneho poplatku na území obce Tomášovce.

V znení uvedených predpisov bol január mesiacom, kedy bolo potrebné podávať priznania a čiastkové priznania k dani z nehnuteľností, k dani za psa, k dani za predajné automaty a k dani za nevýherné hracie prístroje v prípade zmien, ktoré nastali v roku 2020, to znamená, ak

niekto kúpil, predal, zdedil, vydražil nehnuteľnosti, ak bolo vydané právoplatné stavebné rozhodnutie, búracie povolenie, kolaudačné rozhodnutie alebo sa právoplatným rozhodnutím zmenili kultúry pozemkov, napríklad záhrada na zastavanú plochu, orná pôda na záhradu, záhrada a zastavaná plocha na stavebný pozemok a podobne.

Pri nadobudnutí nehnuteľností dedením v priebehu roka daňová povinnosť dedičovi vzniká prvým dňom mesiaca nasledujúceho po dni, v ktorom sa dedič stal vlastníkom nehnuteľnosti na základe právoplatného osvedčenia o dedičstve alebo rozhodnutia o dedičstve.

Vlastníci alebo držitelia psov si mohli aj v tomto roku uplatniť úľavu 2,00 EUR na jedného psa. Na uplatnenie bolo treba priniesť doklad o zaočkovaní psa v roku 2020 na prefotenie. Výška dane za jedného psa a kalendárny rok

je 8,50 EUR.

Dohodu o využívaní a vyúčtovaní množstvového zberu za komunálne odpady a drobné stavebné odpady na rok 2021 nebolo potrebné doručiť, obecný úrad pre vyrubenie miestneho poplatku za KO na rok 2021 využije dohodu z roku 2020.

Vzhľadom na situáciu v súvislosti so šíriacim sa vírusom COVID-19 bol vstup do Obecného úradu Tomášovce obmedzený a nie každý daňovník si stihol splniť uvedené povinnosti. Z uvedeného dôvodu obecný úrad určil pre občanov na vybavenie uvedených daňových povinností náhradný termín to obdobie od 03.05.2021 do 31.05.2021. Doklad o zaočkovaní psa proti besnote v roku 2020 môžete doručiť aj elektronicky, v prílohe mailu na e-mailovú adresu: matrika@tomasovce.sk.

*Jana Galádová,
pracovníčka OcÚ*

Dotácia na zlepšenie vybavenia školskej jedálne v základnej škole v Tomášovciach

Obec Tomášovce získala od Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dotáciu na vybavenie školskej jedálne v základnej škole v Tomášovciach vo výške 4.500,- EUR. Z uvedenej dotácie obec zakúpila profesionálny konvektomat a profesionálnu umývačku riadu.

Konvektomat MYCHEF Cook PRO 6GN1/1 je moderné multifunkčné zariadenie, ktoré nahradí tradičné technológie a je plnohodnotnou náhradou rúr. Je však oveľa menší a príprava akéhokoľvek jedla je časovo úspornejšia. V tomto zariadení môžeme vykonávať takmer akúkoľvek tepelnú úpravu či už ide o pečenie, dusenie, vyprážanie, varenie v pare, fritovanie bez oleja proste takmer čokoľvek. Tepelná úprava surovín prebieha rýchlo a ekonomicky. Ide o neoceniteľného pomocníka v kuchyni.

Profesionálna umývačka riadu Fagor EVO concept s rekupeľátorom pary CO-110 HRS je zdatný pomocník, ktorý dokáže ušetriť veľa času a dá sa v nej umyť veľké množstvo použitého riadu, príboru a skla. Je to pomocník vhodný na každodenné použitie. Ručné umývanie riadu zaberalo hodiny oproti pár minútam, za ktoré zvládne jedinou várku profesionálna umývačka.

Obec sa snažila vysúťažiť čo najkvalitnejšie zariadenia v príslušnej kategórii. Dotáciu spolufinancovala aj vlastnými zdrojmi vo výške 2.321,40 EUR.

Veríme, že nové profesionálne spotrebiče zvýšia kvalitu pripravovaných jedál v školskej jedálni ako aj zlepšia súčasné pracovné podmienky kuchárov.

Ing. Ján Mičuda, starosta

Obec Tomášovce podporí drobných podnikateľov postihnutých koronavírusom COVID 19 formou dotácie až do 500,- EUR

Obec Tomášovce sa rozhodla finančne podporiť živnostníkov, samostatne hospodáriacich roľníkov a drobných podnikateľov, ktorí majú sídlo alebo trvalý pobyt na území obce Tomášovce, alebo ktorí pôsobia resp. vykonávajú činnosť na území obce Tomášovce, alebo poskytujú služby obyvateľom obce Tomášovce. Poskytne dotáciu najmä tým, ktorých činnosť výrazne zasiahla pandémie COVID-19. Dotáciu do výšky 500,- EUR budú môcť získať drobní podnikatelia tak, že podajú žiadosť do 31.05.2021 za podmienky, že nemajú žiadne podľnosti a nedoplatky voči obci, a budú spĺňať aj ostatné požadované kritériá v zmysle Všeobecne záväzného nariadenia obce Tomášovce č. 1/2012 o podmienkach poskytovania dotácií z prostriedkov Obce Tomášovce.

Celková výška finančných prostriedkov určených na zverejnenú výzvu pre rok 2021 je 10.000,00 EUR. Maximálna výška dotácie pre jedného žiadateľa pre rok 2021 je 500,- EUR. Na poskytnutie dotácie nie je právny nárok. Dotáciu schvaľuje starosta obce Tomášovce na základe odporúčenia obecnou

radou tak, ako je to uvedené vo VZN o podmienkach poskytovania dotácií.

Žiadosti o poskytnutie dotácie z prostriedkov Obce Tomášovce je potrebné doručiť do podateľne ObÚ Tomášovce v termíne **do 31.05.2021**. V prípade nevyčerpania všetkých finančných prostriedkov bude zverejnená ďalšia výzva na predkladanie žiadostí.

Doručovacia adresa: Obec Tomášovce, Partizánska 132/7, 985 56 Tomášovce. Informácie k zverejnenej výzve: obec@tomasovce.sk, 047/43 714 46, 0908 941 808.

Poskytnutú dotáciu je možné využiť najmä na:

- rozšírenie a skvalitnenie poskytovaných služieb občanom formou zakúpenia novej techniky a drobného investičného majetku súvisiacej s poskytovanými službami,
- úhradu záručného a pozáručného servisu ako aj nákup materiálu spojeného s drobnými opravami náradia a strojov a zariadení súvisiacich s poskytovanými službami,

- pri SHR nákup poľnohospodárskej techniky resp. zariadení zariadení a drobného investičného majetku súvisiacich s rastlinnou resp. živočíšnou výrobou,
- vo výnimočných a odôvodnených prípadoch prevádzkové náklady (elektrika, voda, plyn...).

Dotácie sa neposkytujú:

- na financovanie občerstvenia, na nákup darov a suvenírov, na mzdy a odmeny zamestnancov,
- politickým stranám, politickým hnutiam a koalíciám týchto politických strán a politických hnutí.

Veríme, že aj týmto spôsobom dáme najavo, že si vážime prácu všetkých drobných podnikateľov, ktorí majú sídlo alebo trvalý pobyt na území obce Tomášovce a ktorých činnosť výrazne ovplyvnila pandémie COVID-19.

Celý text výzvy je zverejnený na web stránke obce – viď link: https://www.tomasovce.sk/e_download.php?file=data/editor/153sk_3.pdf&original=Vyzva_na_podporu_sluzieb_a_RR_2021.pdf

Žiadosť na stiahnutie je tu: https://www.tomasovce.sk/e_download.php?file=data/editor/153sk_2.pdf&original=Ziadost_o_dotaciuna_podporu_sluzieb_a_RR_2021.pdf

Ing. Ján Mičuda, starosta

Informácia o úrovni vytriedenia komunálnych odpadov za rok 2020 za Obec Tomášovce

Obec Tomášovce v zmysle § 4 ods. 6 zákona č. 329/2018 Z. z. o poplatkoch za uloženie odpadov a o zmene a doplnení zákona č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zverejňuje informáciu o úrovni vytriedenia komunálnych odpadov za predchádzajúci kalendárny rok. Úroveň vytriedenia komunálnych odpadov za rok 2020 je vo výške **60,16 %**. *rr*

Najväčší Slovák M. R. Štefánik

Pred 141. rokmi sa v malej dedinke Košariská narodil chlapec, s ktorým sa o pár rokov zoznámila značná časť sveta.

Štefánik sa svojím fascinujúcim životom stal námetom pre mnohých historikov, literátov aj filmárov. Nie je veľa osobností v slovenských dejinách, ktoré by akceptovala naša širšia verejnosť tak ako jeho. Možno je to preto, že zomrel v čase, keď sa ešte nestihol zdiskreditovať vo vnútropolitických mocenských bojoch v mladom československom štáte alebo preto, že pre množstvo jeho aktivít si ho mohla prisvojiť veľká časť rôznorodej slovenskej spoločnosti.

Osobnosť, ktorej je možné pripísať široké spektrum vlast-

ností a podôb. Bol to génus, podnetný, kontroverzný, oduševnený diskutér, ambiciózny aj samolúby a nedotklivý.

Osobnosť milovaná aj nenávidená, obdivovaná aj zatracovaná, nasledovaná aj odsúvaná. Svetoobčan, Slovák

aj Francúz, čechoslovakista, astronóm, vedec, vojak, diplomat, antiboľševik, masarykovec aj jeho kritik.

Lev salónov, odvážny, ale veľmi chorľavý človek s komplikovaným a zložitým životom. Toto všetko sa dá vtesnať do charakteristiky jedného človeka. Z hľadiska našich dejín je dôležité, že bol jedným z lídrov myšlienky založenia Československa, čím dopomohol Slovákom stať sa svojbytným národom. Kozmopolita, pevne zviazaný so svojou vlasťou, ktorú miloval. Hrdý Slovák, výnimočný duch, so svojou silou aj slabosťou. Aj taký bol najväčší Slovák s neuveriteľne modrými očami.

Jarmila Móricová

Rekonštrukcia pamätníka padlým v SNP v Tomášovciach

Súčasný stav pamätníka SNP v Tomášovciach.

Na pamiatku padlých v druhej svetovej vojne vybudovala obec Tomášovce v roku 1965 pamätník. Vzhľadom na to, že za 56 rokov sa na ňom podpísal zub času chce obec v tomto roku uvedený pamätník kompletne zrekonštruovať. Čiastkou 3.900,- EUR podporil projekt „Rekonštrukcia pamätníka padlým v SNP v Tomášovciach“ aj Úrad vlády Slovenskej republiky. Verím, že pri tohtoročných oslavách SNP už budeme klásť vence už pri zrekonštruovanom pamätníku.

Ing. Ján Mičuda, starosta

76. výročie porážky fašizmu

Žiadna generácia v Európe nemala to šťastie ako tie súčasné, prežiť 76 rokov v mieri. Každá vojna znamená pre ľudí ničenie, bolesť, zlo, smrť.

Druhá svetová vojna sa v Európe nezačala ako boj dobra a zla. Na jej začiatku stáli veľmocenské ambície Nemecka, ktoré sa začali obsadením Rakúska, rozbitím Československa a podpísaním zmluvy o spolupráci so Sovietskym zväzom aj spoločnou okupáciou Poľska. Tomu všetkému predchádzala propaganda, ktorá šírla nenávisť a nevraživosť, upevnenie a rozpínanosť nedemokratických režimov. Presadili sa ideológie, čo pohrdali hodnotou ľudského života aj celými národmi.

Pomaly už strácame všetkých, ktorí sa s vedomím novej stra-

ty vlastného života alebo zdravia hrdinsky postavili zlu, ktorí si pamätajú všetky hrôzy a utrpenie prežité na vlastnej koži. Pre súčasníkov sú to čoraz vzdialenejšie dejiny, ktoré už presahujú náš osobný život aj našu predstavivosť. Ale budme v strehu, lebo táto vojna sa začala v Európe aj preto, že ľudia dopustili, aby sa im vymkla z rúk tolerancia a úcta k blížnemu. Vyznavači ideálov fašistického Nemecka opäť dvíhajú hlavy a my vieme, že mor nacizmu nebol celkom vyhubený.

Preto každý pamätník obetiam druhej svetovej vojny aj naše spomienky na mená padnutých Tomášovčanov nech sú nám mementom, že život v mieri nikdy nemusí byť trvalý. Je povinnosťou každého človeka vždy sa postaviť proti nespravodlivosti, bezpráviu a na obranu demokracie a slobody. Inak o to šťastie prežiť celý svoj život bez krutostí a vraždenia môžeme prísť.

jm

Vážení spoluobčania,

dňa 24. januára 2021 uplynulo 76 rokov od chvíle, kedy bola naša obec oslobodená v 2. svetovej vojne. Je nesmierne dôležité si dnes spomenúť na tých, ktorí položili svoje životy ako obete tejto vojny a že im pri tejto príležitosti môžeme vzdať hold, prejaviť úctu a vďaku aj s odstupom niekoľkých desaťročí.

Svojou morálkou, sebazaprením, nasadením, umom a oddanosťou v záujme boja za slobodu priniesli i do našej obce vytúžený koniec fašizmu. Toto sú fakty a skutočnosti, ktoré nemôžeme spochybňovať.

„Hrdosť národa siaha tak ďaleko, ako ďaleko siaha jeho pamäť“.

Aj to je dôvod, kvôli ktorému nemôže náš bežný život, aj keď s odstupom rokov a udalostí, plynúť iba v zabehnutom tempe všedného dňa. V konkrétnom čase a priestore sme zviazaní s našou minulosťou, nadväzujeme i zveľaďujeme historické dedičstvo, preberáme jeho tradície, ctíme si jeho hodnoty overené časom, udalosťami a skúsenosťami našich predkov. Je to naša naliehavá povinnosť aj v týchto časoch,

pretože zabúdanie by mohlo opäť priniesť ľahostajnosť, ktorá ohrozuje obozretnosť, prináša riziká, ktoré deformujú význam tradičných hodnôt, pevných pilierov nášho života, medzi ktoré patrí i oslobodenie našej obce.

Ja našou povinnosťou pamätať si na tieto udalosti a odovzdávať ich ďalej. Mali by sme to byť najmä my, ktorí sme sa narodili po druhej svetovej vojne a neboli sme tvárou v tvár konfrontovaní s jej drámami a následkami. Máme povinnosť nezabúdať, ale pripomínať si tragédiu, ktorá sa tak smutne zapísala do dejín. Naše spomienky by však nemali byť len smutné. Spomínajme s vďakou, úctou a inšpiráciou.

Nech takéto chvíle v nás podnecujú napĺňanie odkazu našich predkov, aby už nemuseli vyrastať hroby známych či neznámych, a aby naša radosť zo života, ktorý sme dostali ako dar, mohla byť každodenná...

V mene Základnej organizácie Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov v Tomášovciach, v mene Obecného úradu v Tomášovciach ako aj v mene svojom ďakujem všetkým, ktorí obetovali svoj život pri oslobodzovaní našej obce.

Čeť ich pamiatke!

Ing. Ján Mičuda, starosta

Z KRONIKY

Epidémie v histórii obce

Epidémie, podobné tej súčasnej, sa územiu Slovenska ani obci Tomášovce v histórii nevyhýbali. V živote našich predkov sa choroby navyše striedali s vojnami, povstaniami, neúrodou i hladomorom. Jedným zo spoľahlivých zdrojov, odkiaľ môžeme na Slovensku čerpať informácie o svojej histórii, sú matričné knihy. Naša obec má z tohto hľadiska doslova šťastie, pretože sa v dobrom a čitateľnom stave zachovali matričné knihy Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania datované od roku 1704. Sú uložené v krajskom archíve v Banskej Bystrici. Nie je samozrejmá, že v obciach existujú viac ako 300 rokov staré spoľahlivé matričné záznamy. Požiare, povodne, vojny, ale aj plesne či hľadavce zničili písomné pamiatky v mnohých oblastiach Slovenska.

Tomášovskú matriku začal písať pán farár Ján (Joannes) Lowčani v roku 1704, kedy bol vysvätený za kňaza Cirkvi (ECAV) tomášovskej. Najstaršie zápisy sú písané v slovenčine, akú si starší ľudia pamätajú zo starého Evanjelického spevníka a ktorej môže porozumieť ai súčasník.

Počet obyvateľov sa „po more“ natoľko zredukoval, že mnohé majetky ostali bez vlastníkov. Časť imania dostala cirkvi a v roku 1711 čítame zápis, že sa v Tomášovciach postavila fara: „z tych peniez najvic, které sa nazbiralí pres mor, kdy kdo něco poručil anebo za života oferoval“. Epidémia sa odzrkadlila aj na hospodárstve. Ani situácia farára nebola jednoduchá, pretože ľudia jednoducho nemali z čoho cirkvi platiť: „... pro veliku uzkost lidu a nesmjernu chudobu velmi tenko cosi k rukam prišlo“. Polia ostali neobrobené: „...i zboží se malo dostawilo, nebo že lyde vymreli w more i statok wikapal, proto se i malo sialo, takže nejwice pole len prielom ležalo...“ Zlepšenie situácie nastalo až okolo roku 1714.

Obdobie relatívneho zdravia netrvalo ale dlho: už v roku 1723 sa v matrike opäť vyskytuje nezvyčajne vysoký počet zápisov o pohreboch. Od apríla do septembra pochoval pán farár 65 obyvateľov v Tomášovciach.

Matrika príčinu smrti neuvádza, môžeme sa len domnievať, že šlo o pravé kiahne. Takmer v tom istom čase – v roku 1720 – opísal epidémiu kiahní miestny fyzikus Ján Adam Rayman v Prešove. Rayman vtedy vykonal revolučný postup: zaočkoval svoju dcéru proti kiahňam tak, že infikoval ranku na jej ramene. O 76 rokov tak predbehol Edwarda Jennera – Angličana, ktorému medicína prisúdila prvenstvo v preventívnom očkovaní. Raymanova dcéra nielen prežila, ale bola voči kiahňam aj doživotne imúnna.

Ďalšia morová epidémia, ktorá podľa historických zápisov postihla územie Slovenska v rokoch 1739 až 1742, sa tomášovskej farnosti výraznejšie nedotkla.

Iné to bolo v roku 1748, kedy kňaz zaevidoval 78 pohrebov. Umierali najmä malé deti, ale tiež starší ľudia, v niektorých rodinách umreli viacerí členovia. Opäť však nevieme, o akú chorobu sa jednalo.

V roku 1757 prepukla na území Slovenska opäť epidémia kiah-

Pamiatkou na morovú epidémiu z roku 1710 sú „morové stĺpy“, ktoré nájdeme vo viacerých mestách na Slovensku. Medzi najkrajšie patrí kremnický. Pôvodný stĺp z roku 1711 bol prevezený do Hornej Vsi, tento je z roku 1765.

ní. V záznamoch tomášovskej matriky ju vidno v roku 1758. Spolu vtedy umrelo 63 ľudí, z toho len za mesiac júl 20, prevažne detí.

Na konci osemnásteho a začiatku devätnásteho storočia sa v Uhorsku s prestávkami vyskytovali ochorenia na škvrnitý týfus. Prudký nárast infekcií sa v Tomášovciach vyskytol vo februári a marci 1768, kedy nákaze podľahlo 35 obyvateľov. Keďže do matriky začali kňazi postupne zapisovať aj príčinu úmrtí, vieme, že pravé kiahne a týfus sa v epidemických vlnách opakovali ešte niekoľkokrát.

Ak sa naši predkovia v 18. storočí zbavili moru, v 19. storočí sa museli popasovať s nákazou cholery. Prvýkrát sa na územie Slovenska rozšírila z Ázie cez Halič – juhovýchodnú časť Poľska. Už v auguste 1831 znamenali prvých chorých na Točnici a epidémia dosiahla vrchol v septembri, kedy za jediný

Po kuruckej vojne čakala na Tomášovčanov skúška: V roku 1710 od žatvy až do Martina „*veľký mor panoval v cirkvi*“. V Tomášovciach zomrelo 160 ľudí, v Podrečanoch 108, Na Vieske 64, vo Vidinej 115 a Točnici sa mor vyhol. Dnes už presne nevieme, ako sa mor do našej oblasti dostal. Možno len predpokladať, že šlo o pľúcny mor, ktorý sa podobne ako koronavírus šíri kvapôčkovou infekciou.

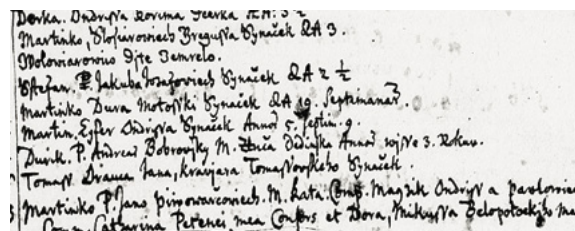
Vtedajší cirkevníci v Tomášovciach mali podobný problém, aký sme v súvislosti s epidemiou Covid 19 zaznamenali na jar 2020 v severnom Taliansku: nedostatok hrobových miest na cintoríne. Hľadala sa plocha v blízkosti kostola, kde by bolo možné pochovať vysoký počet obetí. V niektorých mestách riešili situáciu vykopaním masových hrobov, tu sa rozhodlo, že farár poskytne časť farskej záhrady a farskej lúky a rektor časť rektorskej záhrady.

mesiac umrelo vo farnosti 64 obyvateľov, z toho v Tomášovciach 26

Čítanie o epidémiách nie je veselé, nepridá optimizmu. Niekoľko desaťročí na konci 20. a začiatku 21. storočia sme dokázali zvládať „staré známe“ epidémie a mali sme aj šťastie, že nové sa k nám nedostali. Aj teraz – v prípade infekcie SARS Covid 19 máme oproti našim predkom mnoho výhod: lepšie poznáme mechanizmy šírenia nákaz, poznáme účinnú prevenciu, vieme viac o hygiene a máme účinnejšie lieky i postupy na zvládnutie choroby. Je na každom z nás, či sa z histórie poučíme a ako zvládneme novú výzvu. Prajem veľa zdravia.

E. Kulichová

Zápisy v Matrike ECAV Tomášovce od 4. do 23. septembra 1723: písmeno T v prvej kolónke znamená, že zapísaná udalosť sa stala v Tomášovciach. Písmeno F v druhom stĺpci znamená, že šlo o pohreb a číslo v treťom stĺpci uvádza dátum (v septembri 1723).

PANDÉMIA škodí firmám

Pivovar aj po náročnom roku pandémie pokračuje vo svojej činnosti aj keď od januára zatiaľ len ako jednočlenná posádka. Aktuálne sa pripravujeme na ďalšiu letnú sezónu. Žiaľ ani po roku sa situácia nestabilizovala a prakticky stále nevieme, čo nás čaká nasledujúci týždeň. Táto neistota je náročná na plánovanie, celkovú operatívu a v neposlednom rade stojí množstvo energie a finančné straty. Sudové pivo sa prakticky vôbec nepredáva a aj preto naďalej realizujeme rozvoz piva „PIVNÝ HUNCÚT“ v rámci banskobystrického kraja. Viac informácií o rozvoze pravidelne zverejňujeme na našej facebookovej stránke a instagrame (@pivovarhuncut).

• aká pomoc bola poskytnutá zo strany štátu alebo obce

Pomoc zo štátu ani po roku neprišla žiadna aj napriek našim telefonátom a mailom. Jednotlivé ministerstvá si nás posúvali a do dnešného dňa nenašli spôsob ako pomôcť firmám, ktoré zatiaľ nesplňajú nastavené podmienky, aj napriek tomu, že ich nútené zavretie prevádzok výrazne ovplyvnilo.

Veľmi pozitívne vnímame opäť veľkú snahu obce Tomášovce a jej ochotu pomôcť. Dá sa povedať, že v každom smere. Úprimne Ďakujeme.

Po úspechu s pivným endemitom «Tetrov», ktorý si môžete vychutnať na Turistickej útulni Andrejcová sa veľmi tešíme miestnej spolupráci s **Mikroregiónom Novohradské podzámčie**. Cieľom je opäť vytvorenie jedinečného piva vystihujúci tento krásny mikroregión. Veľká vďaka patrí všetkým obciam tohto združenia (Obec Tomášovce, Obec Vidiná, Obec Halič, Obec Abeľova, Gregorova Vieska, Obec Lehôtka, Obec Lentvora, Obec Ľuboreč, Obec Lupoč, Obec Mašková, Obec Podrečany, Obec Polichno, Obec Praha, Obec Stará Halič) za ochotu pomôcť v časoch, keď sa štát k malým producentom dlhodobo obracia chrbtom. Vďaka pomoci od obce Tomášovce a združenia mikroregiónu sa nám podarilo investovať do nutnej výmeny hadíc, plničky plechoviek a tým zefektívniť spôsob plnenia.

Prvá skúšobná várka s pracovným názvom «Forgach (Forgáč)» už začína pomaly bublať 😊. Sme zvedaví aká bude a určite vám dáme o nej vedieť na našom FB aj Instagrame. Máme už ďalšie nápady, ako zapojiť aj ďalších lokálnych výrobcov a pracujeme na tom, aby sme vytvorili ďalší jedinečný lokálny produkt.

• vyhladky do budúcnosti

Je ťažké predvídať, ako sa bude situácia vyvíjať. Očakávame ešte veľmi náročný rok, ktorý bude opäť nestabilný. Nepredpokladáme však, že bude tak náročný ako minulý, ale k normálu to bude ešte veľmi ďaleko. Naďalej chceme prinášať do nášho regiónu špeciálne pivo, ktoré sú zaujímavé a pre náš región sú ešte stále málo známe.

Na zdravie praje
Huncút Tomáš

Spolu

Klára sa zadívala na more. Malo tú fascinujúcu tyrkysovú farbu, ktorá vás hneď presvedčí, že všetky zážitky pred odchodom sem boli len nekvalitnou fotokópiou toho, čo dokáže kniha života ponúknuť. Dnes to platilo dvojnásobne. Doma, odkedy prepukla pandémia, vybledlo aj tých pár farebných obrázkov medzi čiernobielymi rutinou. V tomto tropickom raji však všetky starosti roztopilo slnko. Klára si nasadila slnečné okuliare a upravila si plavky na štíhly tele.

Jej dlhoročná kamarátka Alice si povzdychla. Horúčava sílnela, kvapky potu sa jej perlili na čele a stekali po zátylku na chrbát. Nikdy nemala Klárin šarm. Kým jej kamarátka svižným tempom precvákala vysokou školou, založila firmu a mužom len zamávala, keď ich predbiehala na trati do cieľa, Alice so svojou obezitou nemotorne zaostávala. Zamotala sa do bludného kruhu nízkeho sebavedomia, odkiaľ ju vytrhol Ivan a urobil z nej kráľovnú, ktorá mu porodila potomka. Krátko nato však začala mať pocit, že jej chýba kráľovská koruna a pochybnosti

sa premenili v istotu, keď spoznala jej novú majiteľku. Musela sa tak o synčeka starať sama, vzala prácu pokladníčky a študovala diaľkovo. Teraz však bola z domu preč a o chlapca sa zatiaľ starala jej sestra. Ako sa asi majú doma? Alice zavrela oči. Zrazu bola strašne smädná.

Klára už mierila k plážovému baru. Konečne oddych! Každý rok si brala voľno v zime, aby prerušila bielošedú monotónnosť a nabrala inšpiráciu v trópech hýriacich farbami, ktoré potom vliala do svojich dizajnov. Tento rok bol však úplne iný, bála sa, že kvôli pandemickým opatreniam nebude možné vycestovať. Teraz už na to nechcela myslieť. Zapálila si cigaretu a sledovala jej dym.

Alice sa strašne rozkašľala, až ju začalo dusiť. Zalapala po dychu a jej pohľad padol na zelené palmy, tyrkysové more a naivne stvárnené slnko. Boli namaľované na stene detského oddelenia nemocnice, kam ju umiestnili pre nedostatok lôžok na kovidovom oddelení. Spomenula si na Kláru, ktorá práve trávila dovolenku na Zanzibare a na ich dohodu. Jedného dňa tam odcestujú spolu.

Eva Aubry

Mojej mame

Mama, chcem, aby si vedela, že si pre mňa jedinečná úžasnou silou svojej lásky ku mne.

Ďakujem Ti za to, že si ako pevný prístav, ktorý zotrúva na svojom mieste aj v ťažkých búrkach, vždy pripravená privítať loď, čo sa v ňom zrodila.

Ďakujem za Tvoju silu, ktorá je ukrytá v nežnosti, citlivosti, v láske a pochopení bolesti i smútku svojich detí. Iba Tvoje veľké srdce matky dokáže naplniť skutočné potreby dieťaťa.

Ďakujem, že si zodpovedná pri svojich každodenných rozhodnutiach, ktoré sú občas radostné a naplňajúce, ale završujú aj ťaživé a unavujúce. Si potrebná a vzácna, je jedno či sme malí alebo dospelí. Vedz, že aj Ty si milovaná a nikto nikdy nedokáže zaplniť Tvoje miesto. Nie si dokonalou bytosťou, ale si najlepšou mamou, pretože stále máš pre nás priehrdie plné lásky a podpory. Si našim bezpečím a útočiskom. Viem, že vždy sa na Teba môžem spoľahnúť. Raduj sa, že si mamou, lebo len tie dokážu milovať svoje deti nadovšetko.

Ďakujem, že si mojou mamou.

rr

Ako pracujeme počas pandémie

Po dlhom čase sme bránu našej materskej školy otvorili v mesiaci február a aj napriek nepriaznivej situácii pracujeme s deťmi podľa možností. Zaujímavé aktivity, ktoré sme pre deti zorganizovali, boli: karneval, súťaž v speve a vynášanie Moreny so spevom.

Počas karnevalu sme deti prezliekli do ich krásnych masiek, ktoré si priniesli z domu. Tak sa trieda včielok premenila na karnevalovú zábavu. Deti si pripravili kopec krásnych a zaujímavých masiek. Pani učiteľky sa taktiež prezliekli do kostýmov, a tak ráno deti nevíťali pani učiteľky, ale zaujímavé postavičky ako myška, snehuľiak Olaf a žabka. Celý deň sme si spestrili známymi pesničkami,

ktoré sme s deťmi počas celého dňa spievali. Všetky deti prezlečené do rôznych krásnych kostýmov, plnili rôzne súťažné úlohy, kde prekonávali rôzne prekážky, napr. súťaž s loptičkami a podobne. Po splnení úloh si všetky masky zaslúžili sladkú odmenu, ktorú sme si pre deti prichystali. Najkreatívnejšie masky získali malý darček a diplom.

V mesiaci marec sa deti zú-

častnili spevackej súťaže. Úlohou detí bolo naučiť sa jednu jednoduchú pieseň podľa svojho výberu a zaspievať ju pred všetkými deťmi z našej materskej školy. Z ostatných detí sa tak stali malí diváci, ktorí sledovali vystúpenia svojich kamarátov. Diváci súťažiacim fandili, tleskali a veľmi sa tešili z ich úspechov.

V polovici mesiaca marec sme s deťmi privítali jar a rozlúčili sme sa s mesiacmi plnými zimy, mrazu a snehu. Vynášanie Moreny je tradičným rituálom, keďže je všeobecne známe, že Morena bola staroslovanská bohyňa zimy a smrti, chceli sme sa s ňou aj my rozlúčiť. Počas prechádzky k miestnemu potoku sme si s deťmi spievali tradičné piesne. Na rozlúčku sme Morene zakývali a zarecitovali jej riekanku. Pani učiteľka na-

koniec Morenu zapálila a hodila do potoka. S deťmi sme sledovali jej odchod doprevádzaný piesňami.

V priebehu ďalších mesiacov máme pre deti pripravené nové zaujímavé aktivity.

TIRÁŽ

Názov: Tomášovské novinky,
Periodicita: občasník. Vydáva: Obec
Tomášovce, Partizánska 132/7,
985 56 Tomášovce, IČO: 00316474,
Dátum vydania: Apríl 2021, Ročník
2., Poradové číslo: 1/2021, Cena
výťažku: zdarma, Registrované na
MK SR pod číslom: EV 5902/20, ISSN
2585-9110, Vydanie pripravili: Ing. Ján
Mičuda, Mgr. Jarmila Móricová, ostatní
prispievatelia, Grafická úprava:
Mgr. art. Peter Kollár, nevyžiadané
príspevky ostávajú v obecnom
archíve, Neprešlo jazykovou úpravou,
Náklad: 500 ks, Kontakt: tel. 047/43 71
446, obec@tomasovce.sk

Samospráva začala s prípravou na asistované sčítanie

Historicky prvé plne elektronické Sčítanie obyvateľov domov a bytov 2021 sa dostáva do poslednej zberovej fázy. Asistované sčítanie je určené primárne pre digitálne vylúčených obyvateľov, ktorí nevedia robiť s technológiami, nemajú prístup na internet alebo sa nemohli sčítať počas online samosčítania do konca marca 2021. Asistované sčítanie bude prebiehať v súlade s covid automatom a v súčinnosti s úradmi regionálneho zdravotníctva. V zmysle zákona o sčítaní musí byť asistované sčítanie realizované na celom území SR najneskôr do 31. 10. 2021, ale v každej obci či meste bude prebiehať 6 týždňov.

V týchto dňoch sa začína príprava asistovaného sčítania v obciach. Príprava znamená hlavne zriadenie kontaktných miest a vyškolenie asistentov. Na túto prípravu majú obce 21 dní. Dňa 21.04.2021 vydal predseda Štatistického úradu SR Ing. Alexander Balík pod číslom 10900-2172/2021 rozhodnutie o začatí asistovaného sčítania.

Dátum začatia dosčítavania na zabezpečenie asistovaného sčítania je stanovený v obci Tomášovce na pondelok 3. mája 2021 v trvaní do nedele 13. júna 2021.

PhDr. Ľudmila Ivančíková, PhD., generálna riaditeľka Sekcie sociálnych štatistik a demografie

Čo je asistované sčítanie

Asistované sčítanie realizuje v súčinnosti so Štatistickým úradom SR samospráva. Je sčítaním, pri ktorom sa používa asistovaná služba, t. j. sčítanie sa realizuje s pomocou stacionárnych a mobilných asistentov. Samospráva na území obce zriaďuje kontaktné miesta.

Realizácia asistovaného sčítania

Na kontaktnom mieste sa môže obyvateľ sčítať sám pomocou techniky, ktorú má k dispozícii, alebo mu na požiadanie pomôže stacionárny asistent. Obyvateľ sa môže sčítať na akomkoľvek kontaktnom mieste bez ohľadu na jeho trvalý pobyt.

Zoznam kontaktných miest bude zverejnený na webstránke www.scitanie.sk.

Obyvateľ má možnosť požiadať o pomoc aj mobilného asistenta, ktorý prichádza k nemu domov s tabletom, aby ho v pohodlí domova sčítal. Mobilného asistenta si môže obyvateľ zabezpečiť zavolaním na call centrum alebo na obec. Číslo call centra bude zverejnené po spustení asistovaného sčítania na stránke www.scitanie.sk. Po objednaní si mobilného asistenta tento kontaktuje obyvateľa telefonicky, aby si s ním dohodol presný termín návštevy u neho doma.

Bezpečnosť údajov

Na účely Sčítania obyvateľov domov a bytov 2021 bol vypracovaný samostatný bezpečnostný projekt. V jeho zmysle sú dáta hašované, anonymizované a skriptované. Každá osoba, ktorá pracuje s dátami obyvateľov, bola preverená a zaškolená. Na stacionárnych a mobilných asistentov kladie osobitý dôraz aj zákon o sčítaní. V zmysle tohto zákona môže pozíciu asistenta pri sčítaní vykonávať len osoba dôveryhodná, bez záznamu v registri trestov, staršia ako 18 rokov, musí mať minimálne stredoškolské vzdelanie, ovládať materinský jazyk a je vhodné, aby ovládala aj jazyk národnostnej menšiny na jazykovo zmiešanom území. Okrem toho by mala byť technicky zdatná a ochotná poskytovať obyvateľom pomoc a podporu. Každý asistent zároveň podpisuje dohodu o mlčanlivosti aj po skončení projektu a je poučený o práci s GDPR údajmi.

Pandemická bezpečnosť

Pretože asistované sčítanie prebieha v období pandémie COVID-19, budú prijaté preventívne opatrenia v zmysle osobitného pokynu. Každé kontaktné miesto bude dezinfikované, stacionárny asistent bude mať k dispozícii dezinfekciu rúk a ochranné rukavice. Mobilní asistenti budú tiež vybavení ochrannými prostriedkami.

Ako poznáme asistenta a čím sa preukáže

Každý mobilný asistent je vybavený preukazom mobilného asistenta, ktorý predloží pri kontakte s obyvateľom. Pre-

ukaz musí splniť nasledujúce náležitosti: meno a priezvisko asistenta, identifikátor asistenta sčítania a evidenčné číslo preukazu asistenta. Totožnosť asistenta, ktorý kontaktuje obyvateľa na základe predchádzajúceho objednania na čísle call centra alebo v obci, je možné si spätne overiť zavolaním na obec. Odporúčame obyvateľom, aby si pri prvom telefonáte s mobilným asistentom vyžiadali od neho jeho celé meno a evidenčné číslo preukazu mobilného asistenta, prípadne aj identifikátor asistenta sčítania. Na základe týchto údajov je možné si overiť totožnosť asistenta v obci.

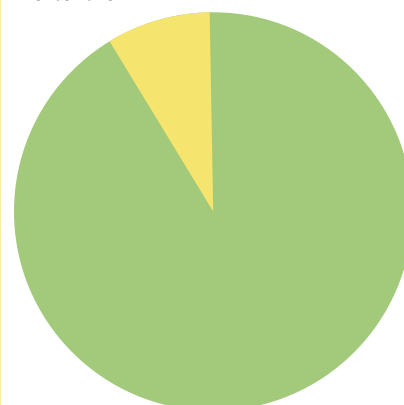
POZOR!

Na záver treba pripomenúť, že NIKTO PROAKTÍVNE NECHODÍ pri sčítaní 2021 k obyvateľovi domov. Ak sa s takýmto postupom stretnete, dôrazne odporúčame nepúšťať neznáme osoby do bytu či domu a kontaktovať obec alebo políciu.

Oznámenie o sčítaní obyvateľov k 31.03.2021

Samosčítanie obyvateľov bolo ukončené 31.3.2021. V našej obci sa samosčítalo 1316 občanov, teda 92,94 %. Nesčítaných ostalo 7,06% občanov obce.

Stav sčítania obyvateľov (%) k 01.04.2021

■ Sčítaní obyvatelia
■ Nesčítaní obyvatelia

Jana Galádová, pracovníčka obce